

MEMO van college aan de raad

datum : 8 mei 2012
aan : Gemeenteraad
van : College
onderwerp : Reactie van het college op de aanbevelingen van de accountant bij de controle van de jaarrekening 2011
Portefeuillehouder: Cees Roem
Inlichtingen bij: Astrid van Bockhooven

In het verslag van bevindingen 'controle jaarrekening 2011' voor de Raad van de gemeente Bergen, zoals deze wordt uitgebracht door Ernst & Young Accountants, staat een aantal aanbevelingen opgenomen. In dit memo geeft ons college een reactie op deze aanbevelingen.

Belangrijkste bevinding

Goedkeurende controleverklaring

“Wij hebben bij de jaarrekening van de gemeente Bergen een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. De geconstateerde -niet gecorrigeerde- controleverschillen zijn voor fouten en onzekerheden kleiner dan de door u vastgestelde controle tolerantie”

Ons college is zeer verheugd dat het ook dit jaar weer gelukt is om deze verklaring te ontvangen. Desondanks heeft Ernst & Young Accountants wel de nodige bevindingen en aanbevelingen, de belangrijkste worden hieronder toegelicht en zijn door ons van een reactie voorzien.

Belastingopbrengsten (pag. 3)

Er zijn geen nadere afspraken gemaakt over de aard en omvang van de (tussentijdse) informatievoorziening alsmede de (tussentijdse) verantwoording en (interne) controle gericht op een getrouw- en rechtmatig financieel beheer. Hoewel de gemeente de uitvoerende taken heeft uitbesteed, blijft de gemeente Bergen verantwoordelijk voor de resultaten hiervan. De accountant heeft geconstateerd dat over 2011 onvoldoende controle heeft plaats gevonden door de gemeente Bergen

Reactie college:

In overleg met Alkmaar wordt in 2012 gewerkt aan het rapportageprotocol.

Vanaf 2012 wordt zichtbare controle uitgevoerd op de aansluiting van de journaalposten van Alkmaar door het team financiële administratie. Over de frequentie van de tussentijdse informatievoorziening zijn afspraken gemaakt. Op navolging van deze afspraken wordt in 2012 scherp gelet.

De accountant heeft geconstateerd dat per 31 december 2011 de aanslagen toeristen- en forensenbelasting nakohier 2010 en 2011 nog niet waren opgelegd met een opbrengst van € 3,1 miljoen. De accountant adviseert om de tijdigheid van het opleggen van de aanslagen te

versnellen door verbeteringen in het interne proces belastingen aan te brengen en de verwachte momenten van inning te betrekken bij de liquiditeit prognoses

Reactie college:

Het proces van innen belastingen is met ingang van november aangescherpt en wordt beschreven. De planning voor het opleggen van belastingen in 2012 is gemaakt en zal gerealiseerd worden. Vanaf 2013 zullen de planningen weer in de lijn zijn met de belastingjaren. In 2012 is een inhaalslag nodig voor toeristen- en forensenbelasting.

Administratieve organisatie en interne beheersing (pag. 15)

De accountant adviseert de procedures en interne beheersing dusdanig in te richten dat de juistheid en volledigheid van de verplichtingen en contracten administratie binnen de gemeente is gewaarborgd. Opdat de gemeente inzicht verkrijgt in de budgetbeheersing voor het goed kunnen sturen, beheersen, toezicht houden en verantwoorden.

Reactie college:

Dit aandachtspunt wordt onderschreven en is reeds in het Programma Bedrijfsvoering 2012-2014 opgenomen. Voor de zomervakantie wordt hiervoor door het MT een plan van aanpak vastgesteld.

Toetsing verantwoording PGB's (pag. 18)

De accountant heeft vastgesteld dat de opzet van de AO/IB (Administratieve Organisatie / Interne Beheersing) voldoende waarborgen biedt voor de rechtmatige toekenningen van de PGB's.

Interne controle voor de rechtmatige besteding van de budgetten PGB's heeft eind december 2011 plaats gevonden. De accountant adviseert het tijdstip waarop de controle van rechtmatige besteding van de PGB budgetten plaatsvindt te vervroegen.

Reactie college:

De interne controle op de bestedingen PGB's is eind mei 2012 gepland.

Huren en pachten (pag. 3 en 23))

Zowel over 2010 als 2011 is vastgesteld door de accountant dat het contractenregister nog niet volledig is geïmplementeerd. Hierdoor bestaat het risico dat opbrengsten niet en/of niet volledig worden verantwoord.

Reactie college:

Er is een Vastgoedbeheersysteem aangeschaft. Het jaar 2012 wordt gebruikt om de gegevens in het systeem te verwerken. Hierdoor kan voor de jaarrekening 2012 meer zekerheid gegeven worden over de volledigheid van de opbrengsten huren en pachten.

Verbonden partijen (pag. 10)

De accountant beveelt aan om de analyses van de financiële posities van verbonden partijen, grote projecten en het risico dat de gemeente loopt bij ieder moment van de P&C cyclus te analyseren en hierover aan de raad te rapporteren. Het realiseren van deze informatievoorziening heeft hoge prioriteit voor de accountant.

Reactie college:

Regionaal is afgesproken dat de gemeenschappelijke regelingen (GR) onder de gemeenten worden 'verdeeld'. De P&C documenten van de GR worden beoordeeld, de gemeente waar de GR is aan toegewezen maakt een zienswijze, de overige gemeente kunnen deze zienswijze overnemen of iets specifiek aan toevoegen. Voor de grote projecten maken we gebruik van de structuur voor het projectmatig werken en de verantwoordingsvereisten in het kader van het reguliere budgetbeheer en de P&C cyclus.

WABO/omgevingsvergunningen (pag 23)

De gemeente heeft gedurende het boekjaar een nieuwe applicatie in gebruik voor de registratie en administratie van de omgevingsvergunningen. De accountant heeft in haar rapportage naar aanleiding van de tussentijdse controle 2011 gerapporteerd dat dit heeft geleid tot een hiaat in de AO/IB. Om zekerheid te verkrijgen bij de juiste en volledige verantwoording van de opbrengsten uit hoofde van omgevingsvergunningen zijn aanvullende controlemaatregelen nodig geweest. Concluderend zijn de bevindingen door extra werkzaamheden hersteld en is de juistheid en volledigheid van de baten uit hoofde van de WABO vastgesteld.

Reactie college:

Deze aanbeveling is het gevolg van het in de loop van een boekjaar wijzigen van de werkwijze en betreft daarmee een incidentele situatie.

In het Interne Controleplan 2012 wordt wel extra aandacht gegeven aan deze processen

Tot stand koming van de jaarstukken 2011 (pag. 19)

De accountant adviseert om een zogenaamde 'tussentijdse afsluiting' uit te voeren, waarbij alle belangrijke balans- en resultaatposten geanalyseerd worden en aangesloten met de subadministratie en verschillen uitgezocht. Bij de samenstelling en controle van de jaarrekening kan hier voor een belangrijk deel op worden gesteund, waardoor het jaarrekeningtraject sneller en efficiënter kan verlopen.

Reactie college:

Het college onderschrijft deze aanbeveling en laat een tussentijdse afsluiting in oktober uitvoeren.

Daarnaast adviseert de accountant de uitkomsten van de jaarrekening 2011 nader te analyseren naar onder meer incidenteel en structureel en aard en oorzaak.

Reactie college:

De analyse van de verschillen, met een duidelijk onderscheid tussen incidentele en structurele afwijkingen is toegevoegd aan het advies vaststelling jaarrekening,

Bevindingen controle verantwoording in het kader van SISA (pag. 29)

De volgende onzekerheid is geconstateerd die de voor Sisa geldende rapporteringstolerantie overschrijden

H10 Brede doeluitkering Centra voor jeugd en Gezin (BDU CJG) € 227.000

De gemeente heeft de bestedingen in 2011 en 2010 voor een bedrag van € 227.000 niet de rechtmatigheid kunnen aantonen.

Reactie college:

De bestedingen voor elektronisch kinddossier voor de jaren 2010 en 2011 zijn nog niet verantwoord door de GGD. Ook is de subsidie voor huisvestingskosten in Hanswijk en Binnenhof € 127.000 nog niet verantwoord door de GGD. De gemeente heeft schriftelijk de GGD verzocht om voor 15 mei de verantwoording alsnog aan te leveren. Bij tijdige oplevering door de GGD kan de accountant in een erratum zijn bevinding heroverwegen.

Samenvatting bevindingen tussentijdse controle (6.1 pagina 30)

Op 21 november 2011 heeft Ernst & Young Accountants de rapportage tussentijdse controle aan ons college verstuurd met een afschrift aan uw raad. In het rapport van bevindingen bij de jaarrekening 2011 zijn de belangrijkste bevindingen van de tussentijdse controle benoemd. Wij geven hierop geen aparte reactie, anders dan dat de organisatie deze punten na de tussentijdse controle heeft opgepakt. De voortgang hiervan wordt periodiek met de directie besproken. Dit is bij de bevindingen tijdens de jaarrekeningcontrole opnieuw door Ernst & Young Accountants beoordeeld.

In 2011 is het actieplan doorontwikkeling bedrijfsvoering opgesteld. De inhoudsopgave en de onderwerpen van dit ontwikkelingsplan zijn in het MT vastgesteld. De uitvoering van het plan is onderhanden. In het actieplan zijn diverse activiteiten opgenomen voor de verdere verbetering van de bedrijfsvoering op het gebied van dienstverlening en processen, stabiliteit en samenwerken en communiceren. De activiteiten kennen een geplande doorlooptijd tot en met 2013.

Beperkte verbetering van de bedrijfsvoering in 2011 (pag. 30)

De gemeente Bergen heeft een beperkt aantal stappen gezet in 2011, gericht op de verbetering van de beheersingssystemen (getrouw, rechtmatig, doelmatigheid). September jongstleden is vanuit de directie gestart met rechtstreekse gesprekken met voor de interne controle verantwoordelijken. Zij bespreken dan de voortgang op de afdoening van aanbevelingen van de accountant. Het resultaat daarvan is onderwerp van gesprek tussen directeur en afdelingshoofden.

Opvolging aanbevelingen voorgaande jaren (pag. 31)

In de rapportage naar aanleiding van de tussentijdse controle is gerapporteerd dat de gemeente Bergen beperkt voortgang boekt met betrekking tot de verdere verbetering van de bedrijfsvoering en aan de in dit kader door de accountant in voorgaande rapportages gedane aanbevelingen.

Bij de controle van de jaarrekening 2011 is geconstateerd dat intern de 'volglijst opvolging aanbevelingen accountant' nader is geactualiseerd naar de huidige stand van zaken. Ter waarborging van een tijdige en volledige opvolging van de aanbevelingen vindt intern periodiek overleg plaats tussen enerzijds de algemeen directeur en de medewerkers FBA en anderzijds tussen de algemeen directeur en de afdelingshoofden.

Focus zal de komende tijd moeten liggen op

- Vastleggen van de kaders in een handboek 'concernrichtlijnen';
- Verdere implementatie van een systeem van risicomanagement;
- Vastleggen van de AO/IB;
- Borgen van effectieve beheersmaatregelen in de organisatie, zodat de betrouwbaarheid van de informatievoorziening en de kwaliteit van het middelenbeheer wordt gewaarborgd;
- Het verder implementeren en professionaliseren van de verbijzonderde interne controle in de organisatie/ontwikkelen auditfunctie.

Organisatie en instrumenten (pag. 32)

Het verbeteren van de instrumenten van planning en controle heeft hoge prioriteit bij de gemeente. Zo is in 2011 een raadsgroep ingesteld die de P&C documenten heeft voorzien van aanbevelingen. Daarnaast heeft in 2011 een aanscherping van het proces van de totstandkoming van de P&C instrumenten plaatsgevonden en is de informatiewaarde verbeterd van deze instrumenten verbeterd doordat een aansluiting is gerealiseerd met het vastgestelde Collegeprogramma. Met de verdere verbetering van de afdelingsplannen en het ingezette traject voor de komende jaren beoogt de gemeente hier een kwaliteitsslag in te maken.

Informatievoorziening (pag. 32)

Afsluitprocedures ter waarborging van de betrouwbaarheid van de informatievoorziening blijven een aandachtspunt.

De kwaliteit van de tussentijdse afsluitprocedures evenals voorgaande jaren is als onvoldoende gekwalificeerd. Een 'harde afsluiting' was voorgenomen voor oktober 2011 maar is niet gerealiseerd waardoor de betrouwbaarheid van de informatie in de tussentijdse rapportages nog onvoldoende gewaarborgd is. Om de kwaliteit van de tussentijdse informatievoorziening verder te optimaliseren wordt geadviseerd aanvullende afsluitprocedures te implementeren.

Risicomanagement (pag. 33)

De accountant is van mening dat de risico-inventarisatie voor alle significante processen dient te worden uitgevoerd. Daarnaast is het van belang risicomanagement structureel in te bedden in de organisatie.

Verbijzonderde interne controle 2011 (pag. 34)

Overige aandachtspunten voor verdere verbeteringen zijn

- Het uitvoeren van een zichtbare beoordeling van de opzet van de Administratieve organisatie en daar in opgenomen beheersmaatregelen;
- Opstellen van richtlijnen voor evaluatie van geconstateerde fouten;
- In de rapportage meer aandacht voor conclusies;
- Waarborgen van de onafhankelijke positie van de verbijzonderde interne controle functie;
- Het bespreken van een samenvatting van de bevindingen en aanbevelingen op directieniveau;
- Ontwikkelen van een zogenaamde auditfunctie en een volwaardig audit plan;
- Beschrijven van processen.